

# The Role of Parents in the Onset and Development of Online Addictions

VONDRÁČKOVÁ, P., PAVELCOVÁ, Z., JANDÁČ, T., UREŠOVÁ, A., ŠTASTNÁ, L.

Charles University, First Faculty of Medicine and General University Hospital in Prague, Department of Addictology, Prague, Czech Republic

**Citation** | VONDRÁČKOVÁ, P., PAVELCOVÁ, Z., JANDÁČ, T., UREŠOVÁ, A., ŠTASTNÁ, L. Role rodičů při vzniku a vývoji online závislosti. *Adiktol. prevent. léčeb. praxi.* 2024; **7**(1), 42–48; <https://doi.org/10.35198/APLP/2024-001-0002>.

**Summary** | The aim of this review is to explore parents' involvement in the onset and development of online addictions among adolescents. The text focuses on family relationships, relationships between parents and teenagers, parenting styles, parental mediation, and patterns of parents' use of information technology. The findings are consistent in showing that the quality of adolescents' relationships with their parents and the family environment are important protective factors for the development of online addiction among adolescents. Factors which prevent online addiction include positive relationships, open communication,

respect for the adolescent's autonomy, and emotional closeness. Regarding parenting styles, parental warmth and a moderate degree of control are shown to be important. Parental mediation techniques associated with the lower incidence of online addictions include co-use of information technology and active mediation, i.e. techniques that respect the adolescent's autonomy. Parents and professionals should also pay significant attention to the patterns of information technology use on the part of the parents, as these are an important model for adolescents in terms of the use of information technology.

**Keywords** | Online addictions – Media parenting – Internet addiction

**Submitted** | 25 May 2024

**Accepted** | 8 July 2024

**Grant affiliation** | This paper was made possible by Sirius Project No. Z21.020 and the Cooperatio institutional support programme, the Health Sciences research area.

**Corresponding author** | Petra Vondráčková, PhD., Charles University, First Faculty of Medicine and General University Hospital in Prague, Department of Addictology, Apolinářská 4, 128 00 Prague 2, Czech Republic

[vondrackovapetra@gmail.com](mailto:vondrackovapetra@gmail.com)

# Role rodičů při vzniku a vývoji online závislostí

VONDRÁČKOVÁ, P., PAVELCOVÁ, Z., JANDÁČ, T., UREŠOVÁ, A., ŠŤASTNÁ, L.

Univerzita Karlova a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, 1. lékařská fakulta, Klinika adiktologie

**Citace** | VONDRÁČKOVÁ, P., PAVELCOVÁ, Z., JANDÁČ, T., UREŠOVÁ, A., ŠŤASTNÁ, L. Role rodičů při vzniku a vývoji online závislostí. *Adiktol. prevent. léčeb. praxi.* 2024; **7**(1), 42–48; <https://doi.org/10.35198/APLP/2024-001-0002>.

**Souhrn** | Cílem přehledové práce je zmapovat, jak se rodiče podílejí na vzniku a vývoji online závislostí. V textu je pozornost zaměřena na vztahy v rodině, vztahy mezi rodiči a dospívajícími, výchovné styly rodičů, rodičovskou mediací a vzorce užívání informačních technologií rodiči. Výsledky docházejí opakovaně k závěrům, že důležitým protektivním faktorem ve vývoji online závislostí u adolescentů je kvalita vztahu s rodiči a rodinného prostředí, ve kterém vyrůstají. Pozitivní vztahy, otevřená komunikace, respektování autonomie dospívajícího a emoční blízkost jsou prevencí online závislostí. V rámci rodičovských výchovných

stylů se ukazuje důležitá rodičovská vřelost a střední míra kontroly. Techniky rodičovské mediace korelující s nižším výskytem online závislostí jsou společné užívání informačních technologií a aktivní mediace, tedy techniky, které respektují autonomii dospívajícího. Rodiče a odborníci by měli věnovat významnou pozornost také vzorcům užívání informačních technologií samotných rodičů, kteří fungují jako důležitý model ve vztahu k informačním technologiím.

**Klíčová slova** | Digitální závislosti – Media parenting – Problémové užívání internetu – Digitální média

Došlo do redakce | 25. května 2024

Přijato k tisku | 8. července 2024

**Grantová podpora** | Tento článek vznikl v rámci projektu nadace Sirius, č. projektu Z21.020, a programu Cooperatio, vědní oblasti HEAS, a grantem č. 260500 v rámci Specifického vysokoškolského výzkumu.

**Korespondující autor** | PhDr. Petra Vondráčková, Ph.D., Univerzita Karlova a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, 1. lékařská fakulta, Klinika adiktologie, Apolinářská 4, 128 00 Praha 2

[vondrackovapetra@gmail.com](mailto:vondrackovapetra@gmail.com)

## 1 ÚVOD

Rodina je primární prostředí, ve kterém se adolescenti pohybují. Rodinná atmosféra, vztahy s rodiči a rodičovská výchova významným způsobem ovlivňují jejich myšlení, emoce a osobnostní rysy (Martins et al., 2020). Rodinný systém tedy hraje zásadní roli ve vývoji online závislosti u adolescentů. Četné výzkumy ukazují, že adolescenti s online závislostí obecně udávají nižší úroveň spokojenosti s jejich rodinným zázemím oproti svým vrstevníkům bez prvků online závislosti (Li et al., 2014). Nielsen, Favez a Rigter (2020) ve své přehledové studii konstatují, že rodinné a rodičovské faktory mají na vznik a vývoj problematického online hraní a užívání internetu stejnou váhu jako osobní charakteristiky adolescentů.

V článku se zaměříme především na to, které rodinné faktory (vztahy mezi rodiči a dětmi, výchovné styly a postoje rodičů k užívání informačních technologií) hrají roli ve vývoji a udržování online závislosti. Hlavním cílem je shrnout dosavadní poznatky o roli rodičů a rodinného prostředí v užívání technologií a ve vývoji online závislosti: jak rodiče a rodinné prostředí ovlivňují vznik a udržování online závislosti nebo naopak jakou protektivní roli mohou mít.

Online závislosti v tomto textu definujeme jako behaviorální závislosti, které se projevují v online prostředí. Mezi online závislosti se nejčastěji zahrnuje závislost na digitálních hrách, závislost na sociálních sítích, závislost na stránkách s pornografickým obsahem, závislost na chytrých telefonech a závislost na online nakupování.

## 2 VZTAHY MEZI RODIČI A DĚTMI

Výzkumy opakovaně ukazují, že pozitivní vztahy s rodiči adolescentům pomáhají zažívat přijetí, vnímat sociální podporu, umožňují rozvoj jejich emoční regulace a sebekontroly, které mají roli protektivního faktoru ve vývoji online závislosti. Naopak dysfunkční vztahy s rodiči a hostilita rodiče směrem k dítěti zvyšují pocit odmítnutí a potřebu dospívajícího utéct od svého já a reality k nadměrnému užívání digitálních technologií, které pak může vést ke vzniku online závislosti (Choo et al., 2015; Kwon et al., 2011; W. Li et al., 2014). Zhu et al. (2022) ve své metaanalýze v této souvislosti upozorňují na obousměrné dynamické interaktivní spojení mezi vztahy s rodiči a užíváním internetu. Komplikované vztahy mezi rodiči a dospívajícími mohou vést k problémovému užívání internetu a problémové užívání internetu zase na druhou stranu zhoršuje vztahy mezi rodiči a dospívajícími.

Část výzkumů se v této souvislosti zaměřila na vztahovou, emocionální vazbu adolescentů k jejich rodičům. Jistá vztahová vazba adolescentů k rodičům podporuje pozitivní a stabilní sebepojetí dospívajících, které je pak prevencí proti riziku vývoje online závislosti. Naopak nejistá vztahová vazba k rodiči vede k pocitům izolace, samoty a intenzivním emocím, které mohou dospívající

zvládat a vyhýbat se jim právě prostřednictvím nadměrného užívání digitálních technologií (Estevez & Jauregui, 2019; Marino et al., 2019). Výsledky výzkumných studií tento teoretický závěr potvrzují. Nejistá vztahová vazba dospívajícího ke svému rodiči významně koreluje s online závislostmi (Asyriati, 2020; Ballarotto et al., 2018; Wei et al., 2020).

Na vývoj online závislosti mají vliv vztahy s jednotlivými rodiči. Horší vztahy s matkou vedou obecně k závislosti na internetu (Xu et al. 2014; Ballarotto et al., 2018), zatímco komplikované vztahy s otcem se projevují závislostí na online hrách (Da Charlie et al., 2011).

Kvalita vztahu s rodiči se projevuje i v typu online závislosti. Zhu et al. (2022) zjistili, že konfliktní vztah mezi rodiči a dospívajícími se více projevuje v závislosti na sociálních médiích v porovnání s nadměrným užíváním internetu obecně. Tento fakt vysvětlují tím, že na sociálních médiích hledají uživatelé více možnost socializace a podpory, kterou u rodičů postrádají.

## 3 VZTAHY V RODINĚ

Vedle vztahů s rodiči má na rozvoj online závislosti vliv také rodinné prostředí, vztahy mezi rodiči i vztahy dospívajících s dalšími členy rodiny, nejčastěji sourozenci. Výzkumy opakovaně dospěly k závěru, že horší vztahy v rodině /negativní vztahy mezi rodiči (Xin et al., 2018), porovnávání mezi sourozenci (Hefner et al., 2018), méně harmonická rodinná atmosféra (Chen et al., 2020), zhoršené vztahy, komunikace a vzájemnost mezi rodinnými členy (Sela et al., 2020; Yu & Shek, 2013), nižší rodinná koheze (Chung et al., 2019) a násilí v rodině (Vadlin et al., 2015)/ jsou spojeny s online závislostí.

## 4 VÝCHOVNÉ STYLY RODIČŮ

Výchovné styly rodičů lze rozdělit na (a) obecné výchovné styly rodičů, které popisují to, jakým způsobem se rodiče vztahují ke svým dětem a jak na ně výchovně působí, a v případě online závislosti na (b) specifické výchovné styly ve vztahu k užívání digitálních technologií neboli digitální rodičovství. V odborné literatuře je najdeme také pod pojmem media parenting, mediální rodičovství. Specifické výchovné styly reflektují to, jaké výchovné praktiky využívají rodiče ve vztahu k užívání digitálních technologií svých dětí, a dále i to, jakým způsobem využívají digitální technologie samotní rodiče (Lukavská et al., 2022).

### 4.1 Obecné výchovné styly rodičů

Lukavská et al. (2022) ve své metaanalýze rodičovství a rodičovské výchovy u nadměrného užívání internetu zjistila, že prevencí proti nadměrnému užívání internetu je rodičovská vřelost a kontrola, které jsou základními

rysy autoritativního výchovného stylu. Zatímco vřelost je spojena s nižší prevalencí nadměrného užívání internetu, u kontroly je s nízkou prevalencí spojena střední hodnota, příliš mnoho a příliš málo kontroly vede k nadměrnému užívání internetu (Wu et al., 2016).

Výzkumné studie se shodují na třech základních výchovných stylech, které jsou spojeny s online závislostním chováním: (a) autoritářský výchovný styl, (b) nadměrně ochranný a kontrolující styl a (c) menší přísnost a kontrola ze strany rodičů.

#### a) autoritářský výchovný styl

Rodiče adolescentů se závislostí nebo nadměrným užíváním internetu častěji zaujímají striktní postoje ve výchově, využívají tvrdé tresty a pravidelně zadržují náklonnost (Cuong et al., 2021; Horita et al., 2022; Sun & Wilkinson, 2020). Na problémové užívání internetu má vliv autoritářské chování otce (Shek et al., 2019) i matky (Lukavska et al., 2020).

#### b) nadměrně ochranný a kontrolující styl

Druhým výchovným stylem, který vede k problémovému užívání internetu, je nadměrná kontrola a ochrana dospívajících (Agbaria & Bdier, 2022; Horita et al., 2022). V tomto případě se online závislosti častěji vyskytovaly v rodinách matek vykazujících známky psychologické kontroly, intruzivních a manipulativních praktik, jako je například vyvolání viny nebo odebrání lásky (Cetinkaya, 2019; Shek et al., 2018).

#### c) menší přísnost/kontrola ze strany rodičů

Vedle vysoké přísnosti a kontroly výzkumy došly k závěru, že rodiče dětí, vykazujících prvky závislosti na internetu, jsou méně přísní, méně kontrolující (Cuong et al., 2021; Lo et al., 2020) a nedůslední (Květon & Jelínek, 2016).

#### d) nekonzistentní výchova

Problematiké užívání internetu může být predikováno také nekonzistentním rodičovstvím. Studie Sebreho et al. (2020) došla k závěru, že nekonzistentní kázeň, kdy strategie týkající se disciplíny mohou nepravidelně kolísat v závislosti na náladě rodičů nebo na přesvědčovacích schopnostech dítěte, pozitivně koreluje s problematickým užíváním internetu spolu s hyperaktivitou a maladaptivními kognicemi.

## 4.2 Digitální rodičovství

Digitální rodičovství, mediální rodičovství či rodičovská mediace se týká úsilí a postupů či strategií rodičů pochopit, podporovat a regulovat aktivity svých dětí v digitálním prostředí (Livingstone & Helsper, 2008; Livingstone et al., 2015). Do digitálního rodičovství se promítají výchovné styly a postoje rodičů k času strávenému ado-

lescenty s digitálními technologiemi, ale také to, jakým způsobem sami rodiče konzumují digitální technologie. Odborníci zdůrazňují dva základní aspekty výchovných stylů k užívání digitálních technologií: (a) mediace a (b) vzorce užívání digitálních technologií samotnými rodiči (Beyens et al., 2022).

#### a) rodičovská mediace

Rodičovská mediace se týká úsilí rodičů snížit čas, který jejich děti tráví na digitálních technologiích, omezit a vysvětlit konzumovaný obsah za účelem snížení negativního vlivu online obsahu. Odborníci rozlišují mezi (a) aktivní mediací, (b) restriktivní mediací, (c) monitorováním, (d) společným užíváním a (e) technickým omezením:

(a) **aktivní mediace** lze definovat jako obecnou komunikaci o médiích a sdílení zkušeností s jejich používáním mezi rodiči a dětmi. Nejčastěji zahrnuje diskuze nad tím, proč omezit užívání digitálních technologií a o rizicích jejich nadměrného užívání,

(b) **restriktivní mediace** zahrnuje vytvoření a praktikování regulačních pravidel a časových limitů užívání digitálních technologií jejich dětmi,

(c) **monitorování** je sledování online aktivit dospívajících prostřednictvím digitálních médií, rodičovských softwarů a vlastnění hesel,

(d) **společné užívání** rodiče a dospívajícího digitálních médií za účelem studia, zábavy a komunikace, a

(e) **technická omezení**, využívání technologických nástrojů k filtrování nebo omezování online aktivit adolescentů (Beyens et al., 2022; Huang et al., 2023).

Výzkumy rodičovské mediace nedocházejí k jednoznačným závěrům ohledně jejího vlivu na online závislosti (Nielsen et al., 2019). Efektivita rodičovské mediace záleží na typu mediace, věku a pohlaví dospívajícího a na pohlaví rodiče.

Nejednoznačné výsledky byly zjištěny zejména u restriktivní mediace a monitorování (Chen et al., 2020; Martins et al., 2020; Su et al., 2018; Wu et al., 2016). Naopak studie potvrzují efektivitu u společného užívání informačních technologií rodičem a dospívajícím a u aktivní mediace (Huang et al., 2023; Wei et al., 2020; Wu et al., 2016). Rozdíl lze vysvětlit skutečností, že u rodičovské mediace hraje významnou roli kvalita vztahu mezi adolescentem a rodičem (Bleakley et al., 2016). Restriktivní mediace, technická omezení a monitorování nutně nevychází z přítomnosti kvalitního vztahu mezi rodičem a adolescentem a adolescenti tyto intervence mohou vnímat jako narušení soukromí (Liu, 2020). Aktivní mediace a společné užívání informačních technologií bez otevřeného respektujícího vztahu nelze realizovat. Tyto přístupy navíc respektují autonomii dospívajících, která je v tomto vývojovém období jejich klíčovou potřebou (Nielsen et

al., 2019). Su et al. (2018) upozorňují, že rodičovské intervence se vyvíjejí v čase. Ve svém výzkumu sledovali monitorování u dospívajících ve třech časových obdobích. V prvním období bylo monitorování spojeno s nižší úrovní poruchy internetového hraní, nebylo tomu tak ale po půl roce, což autoři dávají do souvislosti s tím, že rodiče nejdříve na poruchu internetového hraní reagují monitorováním, pak ale zjistí, že to není efektivní, a reagují jiným způsobem nebo rezignují.

Výzkumy dále ukazují, že rodičovská mediace je efektivnější u dospívajících v rané adolescenci (děti na základní škole), kde je prevalence online závislosti vyšší než v pozdní adolescenci, a že efektivita mediace se snižuje s rostoucím věkem dospívajících. To logicky odráží skutečnost, že vztahy mezi rodiči a dětmi jsou bližší v rané adolescenci (rodiče mají v tomto období větší vliv na jejich chování), než je tomu u dospívajících na konci střední školy (Li et al., 2022; Nielsen et al., 2019).

Rozdílnou roli v uplatňování rodičovské mediace hrají matky a otcové. Su et al. (2018) například zjistili, že otcové v porovnání s matkami hrají významnější roli v rámci rodičovské mediace u hraní online her. Sami to vysvětlují tím, že otcové mají významnější roli ve stanovování pravidel a dohlížení nad užíváním internetu dospívajícími, zatímco matky poskytují emoční teplo a komunikaci. K podobným závěrům došla studie sledující závislost na internetu (Li et al., 2022). Kvalitativní výzkum v Argentině týkající se strategií rodičovské mediace obecně (Duek & Moguillansky, 2020) ukázal, že matky aktivně přebírají většinu činností souvisejících s rodičovskou mediací. Matky aktivně zprostředkovávají užívání internetu (skrze diskuzi i dohled) a monitorují ho. Doménou otců jsou pak především technické aspekty mediace a stanovování pravidel, což je základní aspekt restriktivní mediace. Rozdílnost v přístupu matky a otce ve výzkumu popisovaly samotné děti (Lwin et al., 2021).

Vhodnost restriktivního přístupu se liší také podle pohlaví adolescentů. Bonnaire a Phan (2017) sledováním dospívajících hráčů online her zjistili, že u mužů jsou pravidla hraní videoher a zákazy ohledně nadměrného hraní dané rodiči spojeny s menší přítomností závislosti na online hrách. U žen bylo naopak zakazování nadměrného hraní online her častěji spojeno se závislostí na videohrách.

#### **b) vzorce užívání informačních technologií rodiči**

Málo zmapovaný ale neméně důležitý faktor ovlivňující online závislosti u adolescentů jsou vzorce užívání informačních technologií samotnými rodiči. Lze předpokládat, že způsob užívání informačních technologií rodiči slouží jako vědomý ale i podvědomý model pro dospívající. Výzkumy tuto skutečnost potvrzují. Chemnad et al. (2022) ve svém výzkumu zjistili, že dospívající vykazovali častěji rysy závislosti na internetu v případech, že i jejich rodiče vykazovali rysy závislosti na internetu. Martins et al. (2020) popsali, že užívání internetu rodinnými příslušníky během jídla bylo spojeno s vyšší pravděpodob-

ností závislosti na internetu u dospívajících. Výsledky panelové studie dvojic rodičů a dětí (Matthes et al., 2021) ukázaly, že nadměrné používání chytrých telefonů rodiči bylo spojeno s nedostatečnou kontrolou používání chytrých telefonů jejich dětmi.

## **5 DISKUZE**

Výzkumy ukazují, že dobré rodinné vztahy obecně a zejména dobré vztahy dospívajících se svými rodiči, především s matkou, jsou významným preventivním faktorem vzniku online závislosti. Dobré vztahy v rodině se ukazují být preventivním faktorem i u dalších psychosociálních fenoménů, jako jsou užívání návykových látek, delikventní chování (Kapetanovic et al., 2019) nebo poruchy příjmu potravy (Laporta-Herrero et al., 2021). V této souvislosti také platí, že komplikované vztahy s rodiči mají na online závislosti dvojí účinek: mohou vést k problémovému užívání informačních technologií, které pak ještě více narušuje vztahy mezi dospívajícími a rodiči, což se může opět projevit v dalším nárůstu závislostního chování (Zhu et al., 2022). Z výše uvedeného vyplývá, že jedním ze základních ohnisek práce s dospívajícími s online závislostmi by mělo být posílení rodinných vztahů obecně, zejména pak podpora pozitivní interakce mezi rodiči a dospívajícími.

Na online závislosti mají dopad nejen vztahy s rodiči, ale i výchovné styly rodičů. V této souvislosti se ukazuje být prevencí proti online závislostem rodičovská vřelost a střední míra kontroly, což jsou základní rysy autoritativního výchovného stylu (Lukavska et al., 2020). K podobným výsledkům dospívají studie u dospívajících s depresivními a úzkostnými symptomy (Gorostiaga et al., 2019; Laboviti, 2015). U užívání návykových látek byl s nižší prevalencí užívání spojen autoritativní a liberální výchovný styl, který se projevuje vřelostí a menší kontrolou (Calafat et al., 2014).

V rovině rodičovské mediace výzkumy opět zdůrazňují důležitost dobrých vztahů mezi dospívajícími a jejich rodiči. Klíčová se zde jeví zejména podpora autonomie dospívajících, která je velmi důležitou potřebou v rámci tohoto vývojového období. Autonomie je nejvíce zachována u společného užívání informačních technologií rodiči a dospívajícími a u aktivní mediace, což jsou rodičovské přístupy, které byly výzkumně spojeny s nejmenší prevalencí online závislosti (Huang et al., 2023; Wei et al., 2020; Wu et al., 2016). Z výzkumů tedy vyplývá, že rodiče by místo spoléhání se na omezení užívání informačních technologií měli více času a energie věnovat vytváření kritických schopností u svých dětí prostřednictvím dialogu a společných formativních zkušeností (Duek & Moguillansky, 2020). U omezování užívání digitálních technologií jsou výsledky nejednoznačné. Omezování bylo ve výzkumech spojeno s vyšší i nižší prevalencí online závislosti (Chen et al., 2020; Wu et al., 2016). Lze spekulovat nad tím, že výsledky výše uvedených výzkumných studií zachycují dva fenomény. Prvním z nich je vývoj v čase:

výzkumy zjistily, že chování rodičů k adolescentům s online závislostí se mění v závislosti na zkoušení různých mediačních strategií a na únavě rodičů (Su et al., 2018). Druhým je akce a reakce: dospívající s nadměrným užíváním internetu mohou přimět rodiče ke stanovování přísnějších pravidel ohledně užívání internetu, zatímco v této oblasti bezproblémoví dospívající své rodiče „nenutí“ k tomu, aby jim regulovali jejich čas strávený na internetu, protože to zvládnou sami.

Dalším faktorem vedoucím k online závislostem, kterého si část rodičů není zcela vědoma, je to, že jsou velmi důležitým modelem v užívání digitálních technologií pro své děti (Chemnad et al., 2022; Matthes et al., 2021). Při práci s dospívajícími by terapeuti měli věnovat velkou pozornost i této skutečnosti. Terapeuti by v rámci rodinného poradenství měli rodičům pomoci si osvojit konstruktivní a vyvážené digitální návyky, aby se sami mohli stát pozitivními vzory pro své děti. V této souvislosti se nabízí možnost upravit digitální programy určené k monitorování a ovládnutí aktivit dětí na internetu i pro samotné rodiče.

Výzkumy ukazují, že vztah a komunikace s rodiči je velmi důležitým faktorem v prevenci rozvoje online závislosti u dospívajících (Chemnad et al., 2022). Zhu et al. (2022) ve své metaanalýze dokonce docházejí k závěrům, že zásadní vliv na problémové užívání internetu má kvalita komunikace mezi rodičem a dospívajícím, a to dokonce více než vztahová vazba a obecné typy vztahů mezi rodiči a dětmi. Ze studie EU Kids Online (Smahel et al., 2020) vyplývá, že o tom, co české děti dělají na internetu, se

s nimi baví velmi často 16 % rodičů, někdy 28 % a nikdy více než polovina rodičů. V porovnání s 19 zkoumanými evropskými zeměmi jsme na tom nejhůře. Čeští odborníci by se tedy měli zaměřit na podporu komunikace mezi dospívajícími a jejich rodiči ohledně aktivit na internetu.

## 6 ZÁVĚR

Rodiče mají klíčovou roli ve vytváření zdravého a odpovědného přístupu k užívání digitálních technologií u svých dětí. Poskytování emoční podpory, otevřená komunikace, společné online aktivity a vytváření jasných pravidel mohou přispět k prevenci problémového používání digitálních zařízení. Naopak konflikty a nepřátelství v rodině, náročný, autoritativní, zanedbávající či permissivní styl výchovy jsou rizikovými faktory pro vznik a vývoj online závislosti u dospívajících.

**Role autorů** | První autorka navrhla a zpracovala základní strukturu textu, ostatní autoři spolupracovali na vybraných částech článku.

**Konflikt zájmů** | Bez konfliktu zájmů.

## LITERATURA / REFERENCES

- AGBARIA, Q., BDIER, D. The role of parental style and self-efficacy as predictors of internet addiction among Israeli-Palestinian college students in Israel. *Journal of Family Issues* 43, 4 (2022), 875–893.
- ASYRIATI, R. *Parent attachment and adolescent's Problematic Internet Use: a literature review*. Atlantis Press (2020), 124–128.
- BALLAROTTO, G., VOLPI, B., MARZILLI, E., TAMBELLI, R. Adolescent internet abuse: A study on the role of attachment to parents and peers in a large community sample. *BioMed research international* 2018 (2018).
- BEYENS, I., KEIJERS, L., COYNE, S. M. Social media, parenting, and well-being. *Current Opinion in Psychology* 47 (2022), 101350.
- BLEAKLEY, A., ELLITHORPE, M., ROMER, D. The role of parents in problematic internet use among US adolescents. *2016* 4, 3 (2016-06-16 2016), 11.
- BONNAIRE, C., PHAN, O. Relationships between parental attitudes, family functioning and Internet gaming disorder in adolescents attending school. *Psychiatry Research* 255 (2017), 104–110.
- CALAFAT, A., GARCÍA, F., JUAN, M., BECOÑA, E., FERNÁNDEZ-HERMIDA, J. R. Which parenting style is more protective against adolescent substance use? Evidence within the European context. *Drug and alcohol dependence* 138 (2014), 185–192.
- CETINKAYA, L. The relationship between perceived parental control and internet addiction: A cross-sectional study among adolescents. *Contemporary educational technology* 10, 1 (2019), 55–74.
- CUONG, V. M., ASSANANGKORNCHAI, S., WICHADIT, W., MINH HANH, V. T., MY HANH, H. T. Associations between gaming disorder, parent-child relationship, parental supervision, and discipline styles: Findings from a school-based survey during the COVID-19 pandemic in Vietnam. *Journal of behavioral addictions* 10, 3 (2021), 722–730.
- DA CHARLIE, C. W., HYEKYUNG, C., KHOO, A. Role of parental relationships in pathological gaming. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 30 (2011), 1230–1236.
- DUEK, C., MOGUILLANSKY, M. Children, digital screens and family: parental mediation practices and gender. *Comunicacao e sociedade*, 37 (2020), 55–70.
- GOROSTIAGA, A., ALIRI, J., BALLUERKA, N., LAMEIRINHAS, J. Parenting styles and internalizing symptoms in adolescence: a systematic literature review. *International journal of environmental research and public health* 16, 17 (2019), 3192.
- HEFNER, D., KNOP, K., VORDERER, P. I wanna be in the loop! The role of fear of missing out (FoMO) for the quantity and quality of young adolescents' mobile phone use. *Youth and media: Current perspectives on media use and effects* 38 (2018), 39–54.
- HORITA, H., SEKI, Y., SHIMIZU, E. Parents' perspectives on their relationship with their adolescent children with internet addiction: Survey study. *J.M.I.R. Pediatrics and Parenting* 5, 4 (2022), e35466.
- HUANG, S., LAI, X., LI, Y., WANG, W., ZHAO, X., DAI, X., WANG, H., WANG, Y. Does parental media mediation make a difference for adolescents? Evidence from an empirical cohort study of parent-adolescent dyads. *Heliyon* 9, 4 (2023).
- CHEMNAD, K., ALSHAKHSI, S., AL-HARAHSEH, S., ABDELMONEIUM, A. O., AL-KHALAF, M. S., BAGHDADY, A., ALI, R. Is it contagious? Does parents'

- Internet addiction impact their adolescents' Internet addiction? *Social Science Computer Review* (2022), 08944393221117408.
- CHEN, H.-C., WANG, J.-Y., LIN, Y.-L., YANG, S.-Y. Association of internet addiction with family functionality, depression, self-efficacy and self-esteem among early adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 17, 23 (2020), 8820.
- CHOO, H., SIM, T., LIAU, A. K., GENTILE, D. A., KHOO, A. Parental influences on pathological symptoms of video-gaming among children and adolescents: A prospective study. *Journal of Child and Family Studies* 24 (2015), 1429–1441.
- CHUNG, S., LEE, J., LEE, H. K. Personal factors, internet characteristics, and environmental factors contributing to adolescent internet addiction: A public health perspective. *International journal of environmental research and public health* 16, 23 (2019), 4635.
- KAPETANOVIC, S., SKOOG, T., BOHLIN, M., GERDNER, A. Aspects of the parent–adolescent relationship and associations with adolescent risk behaviors over time. *Journal of Family Psychology* 33, 1 (2019), 1.
- KVĚTON, P., JELÍNEK, M. Parenting styles and their relation to videogame addiction. *International Journal of Psychological and Behavioral Sciences* 10, 6 (2016), 1961–1964.
- KWON, J.-H., CHUNG, C.-S., LEE, J. The effects of escape from self and interpersonal relationship on the pathological use of Internet games. *Community mental health journal* 47 (2011), 113–121.
- LABOVITI, B. Perceived parenting styles and their impact on depressive symptoms in adolescent 15-18 years old. *Journal of Educational and Social Research* 5, 1 (2015), 171–176.
- LAPORTA-HERRERO, I., JÁUREGUI-LOBERA, I., BARAJAS-IGLESIAS, B., SERRANO-TRONCOSO, E., GARCIA-ARGIBAY, M., SANTED-GERMÁN, M. Á. Attachment to parents and friends and body dissatisfaction in adolescents with eating disorders. *Clinical child psychology and psychiatry* 26, 1 (2021), 154–166.
- LI, W., GARLAND, E. L., HOWARD, M. O. Family factors in Internet addiction among Chinese youth: A review of English-and Chinese-language studies. *Computers in Human Behavior* 31 (2014), 393–411.
- LI, X., DING, Y., BAI, X., LIU, L. Associations between parental mediation and adolescents' internet addiction: The role of parent–child relationship and adolescents' grades. *Frontiers in Psychology* 13 (2022), 1061631.
- LIU, Y.-L. Maternal mediation as an act of privacy invasion: The association with internet addiction. *Computers in Human Behavior* 112 (2020), 106474.
- LO, B. C. Y., LAI, R. N. M., NG, T. K., WANG, H. Worry and permissive parenting in association with the development of internet addiction in children. *International journal of environmental research and public health* 17, 21 (2020), 7722.
- LUKAVSKÁ, K., HRABEC, O., LUKAVSKÝ, J., DEMETROVICS, Z., KIRÁLY, O. The associations of adolescent problematic internet use with parenting: A meta-analysis. *Addictive Behaviors* (2022), 107423.
- LUKAVSKA, K., VACEK, J. and GABRHÉLÍK, R. The effects of parental control and warmth on problematic internet use in adolescents: A prospective cohort study. *Journal of Behavioral Addictions* 9, 3 (2020), 664–675.
- LWIN, M. O., PANCHAPAKESAN, C., TERESA, J., CAYABYAB, Y. M., SHIN, W. Are Parents doing it right? Parent and child perspectives on parental mediation in Singapore. *Journal of Family Communication* 21, 4 (2021/10/02 2021), 306–321.
- MARTINS, M. V., FORMIGA, A., SANTOS, C., SOUSA, D., RESENDE, C., CAMPOS, R., NOGUEIRA, N., CARVALHO, P., FERREIRA, S. Adolescent internet addiction—role of parental control and adolescent behaviours. *International Journal of Pediatrics and Adolescent Medicine* 7, 3 (2020), 116–120.
- MATTHES, J., THOMAS, M. F., STEVIC, A., SCHMUCK, D. Fighting over smartphones? Parents' excessive smartphone use, lack of control over children's use, and conflict. *Computers in Human Behavior* 116 (2021), 106618.
- NIELSEN, P., FAVEZ, N., LIDDLE, H., RIGTER, H. Linking parental mediation practices to adolescents' problematic online screen use: A systematic literature review. *Journal of behavioral addictions* 8, 4 (2019), 649–663.
- NIELSEN, P., FAVEZ, N., RIGTER, H. Parental and family factors associated with problematic gaming and problematic internet use in adolescents: A systematic literature review. *Current Addiction Reports* 7 (2020), 365–386.
- SEBRE, S. B., MILTUZE, A., LIMONOV, M. Integrating adolescent problematic internet use risk factors: Hyperactivity, inconsistent parenting, and maladaptive cognitions. *Journal of Child and Family Studies* 29, 7 (2020), 2000–2009.
- SELA, Y., ZACH, M., AMICHAY-HAMBERGER, Y., MISHALI, M., OMER, H. Family environment and problematic internet use among adolescents: The mediating roles of depression and fear of missing out. *Computers in Human Behavior* 106 (2020), 106226.
- SHEK, D. T., ZHU, X., DOU, D. Influence of family processes on internet addiction among late adolescents in Hong Kong. *Frontiers in psychiatry* 10 (2019), 113.
- SHEK, D. T., ZHU, X., MA, C. M. The influence of parental control and parent-child relational qualities on adolescent internet addiction: A 3-year longitudinal study in Hong Kong. *Frontiers in Psychology* 9 (2018), 642.
- SMAHEL, D., MACHACKOVA, H., MASCHERONI, G., DEDKOVA, L., STAKSRUD, E., ÓLAFSSON, K., LIVINGSTONE, S., HASEBRINK, U. EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries. (2020).
- SU, B., YU, C., ZHANG, W., SU, Q., ZHU, J., JIANG, Y. Father–child longitudinal relationship: Parental monitoring and Internet gaming disorder in Chinese adolescents. *Frontiers in Psychology* 9 (2018), 334311.
- SUN, Y., WILKINSON, J. S. Parenting style, personality traits, and interpersonal relationships: A model of prediction of internet addiction. *International Journal of Communication* 14 (2020), 23.
- VADLIN, S., ÅSLUND, C., NILSSON, K. W. Development and content validity of a screening instrument for gaming addiction in adolescents: The Gaming Addiction Identification Test (GAIT). *Scandinavian Journal of Psychology* 56, 4 (2015), 458–466.
- WEI, C., CHEN, P., XIN, M., LIU, H., YU, C., ZOU, Q. Interparental conflict, parent–adolescent attachment, and adolescent Internet addiction: The moderating role of adolescent self-control. *Social Behavior and Personality: an international journal* 48, 9 (2020), 1–13.
- WU, C. S. T., WONG, H. T., YU, K. F., FOK, K. W., YEUNG, S. M., LAM, C. H., LIU, K. M. Parenting approaches, family functionality, and internet addiction among Hong Kong adolescents. *B.M.C. pediatrics* 16, 1 (2016), 1–10.
- WU, X.-S., ZHANG, Z.-H., ZHAO, F., WANG, W.-J., LI, Y.-F., BI, L., QIAN, Z.-Z., LU, S.-S., FENG, F., HU, C.-Y. Prevalence of Internet addiction and its association with social support and other related factors among adolescents in China. *Journal of adolescence* 52 (2016), 103–111.
- XIN, M., XING, J., PENGFEI, W., HOURU, L., MENGCHENG, W., HONG, Z. Online activities, prevalence of Internet addiction and risk factors related to family and school among adolescents in China. *Addictive behaviors reports* 7 (2018), 14–18.
- XU, J., SHEN, L.-X., YAN, C.-H., HU, H., YANG, F., WANG, L., KOTHA, S. R., OUYANG, F., ZHANG, L.-N., LIAO, X.-P. Parent-adolescent interaction and risk of adolescent internet addiction: a population-based study in Shanghai. *BMC psychiatry* 14, 1 (2014), 1–11.
- YU, L., SHEK, D. T. L. Internet addiction in Hong Kong adolescents: a three-year longitudinal study. *Journal of pediatric and adolescent gynecology* 26, 3 (2013), S10–S17.
- ZHU, Y., DENG, L., WAN, K. The association between parent-child relationship and problematic internet use among English-and Chinese-language studies: A meta-analysis. *Frontiers in Psychology* 13 (2022), 885819.